

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 18.11.2013
COM(2013) 798 final

2013/0390 (COD)

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

**относно морските лица за изменение на директиви 2008/94/ЕО, 2009/38/ЕО,
2002/14/ЕО, 98/59/ЕО и 2001/23/ЕО**

(текст от значение за ЕИП)

{SWD(2013) 461 final}

{SWD(2013) 462 final}

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

Директивите на ЕС в областта на трудовото законодателство като правило са приложими за всички сектори на дейност и за всички категории работници. При все това морските лица са изключени или могат да бъдат изключени от приложното поле на шест директиви, без да е налице изрична обосновка за това. Въпросните директиви са:

- Директива 2008/94/ЕО¹ относно закрилата на работниците и служителите в случай на неплатежоспособност на техния работодател (наричана по-долу „Директивата относно неплатежоспособността на работодателя“);
- Директива 2009/38/ЕО² за създаване на европейски работнически съвет (наричана по-долу „Директивата за европейския работнически съвет“);
- Директива 2002/14/ЕО³ за създаване на обща рамка за информиране и консултиране на работниците и служителите (наричана по-долу „Директивата относно информирането и консултирането“);
- Директива 98/59/ЕО⁴ за сближаване на законодателствата на държавите членки в областта на колективните уволнения (наричана по-долу „Директивата относно колективните уволнения“);
- Директива 2001/23/ЕО⁵ във връзка с гарантирането на правата на работниците и служителите при прехвърляне на предприятия (наричана по-долу „Директивата относно прехвърлянето на предприятия“);
- Директива 96/71/ЕО⁶ относно командироването на работници в рамките на предоставянето на услуги (наричана по-долу „Директивата относно командироването на работници“).

¹ Директива 2008/94/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2008 г. относно закрилата на работниците и служителите в случай на неплатежоспособност на техния работодател (кодифицирана версия), ОВ L 283, 28.10.2008 г., стр. 36.

² Директива 2009/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 май 2009 г. за създаване на европейски работнически съвет или на процедура за информиране и консултации с работниците и служителите в предприятия с общностно измерение и групи предприятия с общностно измерение (преработена), ОВ L 122, 16.5.2009 г., стр. 28. Тази директива отменя и заменя Директива 94/45/ЕО (ОВ L 254, 30.9.1994 г., стр. 64), изменена с Директива 97/74/ЕО (ОВ L 10, 16.1.1998 г., стр. 22) и Директива 2006/109/ЕО (ОВ L 363, 20.12.2006 г., стр. 416).

³ Директива 2002/14/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2002 г. за създаване на обща рамка за информиране и консултиране на работниците и служителите в Европейската общност (ОВ L 80, 23.3.2002 г., стр. 29).

⁴ Директива 98/59/ЕО на Съвета от 20 юли 1998 г. за сближаване на законодателствата на държавите членки в областта на колективните уволнения (ОВ L 225, 12.8.1998 г., стр. 16).

⁵ Директива 2001/23/ЕО на Съвета от 12 март 2001 г. относно сближаването на законодателствата на държавите членки във връзка с гарантирането на правата на работниците и служителите при прехвърляне на предприятия, стопански дейности или части от предприятия или стопански дейности (ОВ L 82, 22.3.2001 г., стр. 16).

В зависимост от ситуацията на национално равнище, изключванията биха могли да имат негативно отражение върху упражняването на редица права, признати в Хартата на основните права на Европейския съюз, и по-специално правото на информиране и консултиране в предприятието (член 27) и правото на справедливи и равни условия на труд (член 31).

Повечето държави членки са използвали в много малка степен или изобщо не са използвали изключванията. Осем държави членки⁷ не са изключили морските лица от приложното поле на нито една от директивите, а други осем държави членки са използвали само едно изключване. Това положение би могло да доведе до ситуация, в която едни и същи категории работници се третират различно в различните държави членки.

Освен това, както Комисията вече подчерта, броят на морските лица — граждани на ЕС, постоянно намалява, а това може да се окаже проблем в бъдеще, особено тъй като опитът, придобит при плаване, е от съществено значение за определени дейности, извършвани на сушата. Въпреки че това може да се дължи на различни фактори, липсата на интерес към морските професии може да се обостри от впечатлението, че морските лица се ползват с по-ниска степен на закрила от другите работници и служители⁸.

Следователно сегашното положение не гарантира равнопоставеност на европейския пазар, тъй като някои дружества са освободени от определени задължения, особено що се отнася до информирането и консултирането, които са задължителни за дружества конкуренти, установили се в други държави членки.

Поради гореизложеното целта на предложението е да се подобри нивото на закрила в трудовото законодателство на ЕС на правата, закрепени в Хартата на основните права на Европейския съюз, и да се осигури равнопоставеност на равнище ЕС. Освен това предложението допринася за постигането на общите цели на политиката, залегнали в член 151 от ДФЕС, а именно насърчаването на заетостта, подобряването на условията на живот и труд, осигуряването на подходяща социална закрила и социален диалог.

1.1. Съгласуваност с други политики и хоризонтални цели на ЕС

Настоящата инициатива има за цел да се оценят мащабът и причините за изключването или възможността за изключване на морските лица от приложното поле на директивите в областта на трудовото законодателство. Комисията е решена да гарантира съвместимостта на всяко ново законодателно предложение с Хартата на основните права на ЕС, както и да оцени въздействието на всички подобни предложения върху правата и принципите, прогласени в тази харта. В конкретния случай премахването на изключванията

⁶ Директива 96/71/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 1996 г. относно командироването на работници в рамките на предоставянето на услуги (ОВ L 18, 21.1.1997 г., стр. 1)

⁷ Австрия, България, Испания, Полша, Словения, Франция, Чешката република и Швеция.

⁸ Вж., наред с останалото, съобщението „Интегрирана морска политика за Европейския съюз“ (СОМ(2007) 575 окончателен, 10.10.2007 г.) и доклада на Оперативната група по морска заетост.

би имало положителен ефект, що се отнася до правата, защитени по силата на членове 27 и 31 от Хартата.

Настоящото предложение също така е в пълно съответствие с интегрираната морска политика за Европейския съюз, въведена през 2007 г. с т. нар. „Синя книга“⁹. В „Синята книга“ Комисията заяви твърдо целта си „да увеличи броя и качеството на работните места, свързани с мореплаването, за европейски граждани“, подчертавайки по-специално следното:

„Подобрената политика за набиране на персонал и по-добрите работни условия (включително условията за здраве и безопасност), подпомагани от съгласуваните усилия на всички заинтересовани страни в мореплаването и ефективната регулаторна рамка, като се има предвид глобалният контекст, са необходими за привличането на европейците в този сектор.“

Комисията заяви, че с оглед постигането на тази цел ще „преоцени в тясно сътрудничество със социалните партньори изключенията, които засягат морските сектори в трудовото законодателство на Европейския съюз“.

Комисията препотвърди целта си да увеличи броя и качеството на работните места в морския сектор в своето съобщение „Син растеж“¹⁰, одобрено от европейските министри, отговарящи за интегрираната морска политика, в Декларацията от Лимасол¹¹.

Настоящото предложение е в съответствие и със стратегията „Европа 2020“ и набелязаните в нея цели, особено по отношение на заетостта. Подобряването на качеството на работата и на условията на труд, и по-специално преразглеждането на действащото законодателство и усъвършенстването на нормативната уредба на ЕС в областта на заетостта и здравословните и безопасни условия на труд, съставляват ключови действия в контекста на съобщението „Програма за нови умения и работни места: европейският принос за постигане на пълна заетост“¹².

2. РЕЗУЛТАТИ ОТ КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

2.1. Консултации със заинтересованите страни

Настоящото предложение бе предшествано от редица консултации — както специални, така и общи. При изготвянето на настоящата инициатива Комисията използва също така външни експертни становища.

Общи консултации

В контекста на залагането на основите на интегрирана морска политика въпросът за изключванията в трудовото законодателство бе повдигнат в

⁹ Документ COM(2007) 575 окончателен, 10.10.2007 г.

¹⁰ Вж. съобщението „Син растеж: Възможности за устойчив растеж в морските дейности и корабоплаването“ (COM(2012) 494 final, 13.9.2012 г.).

¹¹ Декларация от Лимасол, 7 октомври 2012 г.

¹² COM(2010) 682 окончателен, 23.11.2010 г.

Зелената книга от 2006 г.¹³ В съобщението си от 2007 г.¹⁴ Комисията представи някои свои заключения от консултацията, стартирала със Зелената книга. Относно работните места в морския сектор, Комисията заяви, че „има различия по въпроса дали и кои изключения за морските сектори в социалното законодателство на ЕС са оправдани, но съществува съгласие за необходимостта от принос към глобалната равнопоставеност за сектора и ролята, която законодателството на ЕС може да играе в този контекст.“

Специални консултации

През октомври 2007 г. Комисията прие съобщение¹⁵, с което бе поставено началото на първата фаза от консултацията с европейските социални партньори съгласно предвиденото в член 154 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). През април 2009 г. тя бе последвана от стартирането на втората фаза от консултацията с европейските социални партньори.

Консултацията показва, че социалните партньори в сектора на морския транспорт са на различни становища относно необходимостта от премахването на съществуващите изключения. Докато Европейската федерация на транспортните работници (ETF) подкрепи премахването на всички изключения, Асоциацията на корабособствениците от Европейската общност (ECSA) счете, че причините за тяхното въвеждане, които са свързани с особеностите на сектора на морския транспорт, продължават да са валидни и че на това основание изключенията следва да бъдат запазени.

От своя страна и двете страни в сектора на рибарството подкрепиха премахването на някои от съществуващите изключения (Директива относно неплатежоспособността, Директива относно колективните уволнения и Директива относно прехвърлянето на предприятия) или въвеждането на еквивалентни специални разпоредби, особено що се отнася до информирането и консултирането. Те не заеха становище относно Директивата за европейските работнически съвети.

Подробен въпросник бе изпратен до всички държави членки. Отговори бяха получени от 20 държави членки¹⁶. Получената информация се разглежда подробно в приложение 3 към доклада за оценка за въздействието.

В обобщение следва да се подчертае, че държавите членки, избрали да прилагат разпоредбите на директивите спрямо морските лица, са единодушни, че видимо това не води до значителни допълнителни разходи в сравнение с прилагането им спрямо дружествата, извършващи дейност на сушата. Нито една от тези държави членки — сред които и някои държави членки със силно развит морски сектор — не констатира никакви негативни ефекти, особено при продажбата на плавателен съд. Напротив, някои морски държави, които не

¹³ Документ COM(2006) 275 окончателен от 7 юни 2006 г.

¹⁴ Документ COM(2007) 574 окончателен от 10 октомври 2007 г.

¹⁵ Документ COM(2007) 591 окончателен от 10 октомври 2007 г.

¹⁶ Австрия, България, Германия, Гърция, Дания, Естония, Испания, Кипър, Латвия, Литва, Малта, Обединеното кралство, Полша, Португалия, Румъния, Словения, Финландия, Франция, Чешката република и Швеция.

прилагат изключванията, констатираат увеличаване на корабния състав, докато корабният състав на държавите членки, прилагащи изключванията, е намалял.

Държавите членки, използвали изключванията и дерогациите, единодушно твърдят, че те трябва да бъдат запазени и че прилагането на директивите спрямо морския сектор би довело до значителни допълнителни разходи. Въпросните държави членки не предоставят никакви данни за количествените измерения на допълнителните разходи.

Външни експертни становища

Оперативната група по морска заетост и конкурентоспособност, създадена от Европейската комисия в контекста на интегрираната морска политика, представи своя първи доклад през юли 2011 г.¹⁷ По въпроса за изключването на морските лица от приложното поле на някои директиви в областта на трудовото законодателство оперативната група заяви:

„Откакто бяха приети разпоредбите, настъпиха важни промени, по-специално в сферата на комуникационните технологии, което сега може би прави по-лесно осъществими на практика изискванията за информиране и консултиране. Премахването на изключванията или прилагането на изисквания, съобразени със спецификата на заетостта в морския сектор, биха спомогнали да се заличи впечатлението, че морските лица са обект на по-слаба закрила по силата на трудовото законодателство на Европейския съюз в сравнение с другите работници и служители, което може би допринесе за липсата на интерес към професионална реализация в сферата на корабоплаването“.

Комисията отправи покана за подаване на оферти във връзка с проучване, с което да се подпомогне изготвянето на оценка на въздействието относно евентуалното преразглеждане на действащите разпоредби за изключване на работниците морски лица от приложното поле на трудовото законодателство на ЕС. Проучването бе извършено от консорциум под ръководството на MRAG Limited. Окончателният доклад¹⁸ бе представен през декември 2010 г.

2.2. Оценки на въздействието

В резултат на дискусиите и консултациите със заинтересованите лица бяха очертани следните варианти на политика, чието въздействие следва да бъде оценено.

Вариант на политика № 1: Непредприемане на действия на равнище ЕС

Според този вариант на политика ЕС няма да предприеме нова инициатива — била тя законодателна или незаконодателна. Действащите директиви ще останат в сила в сегашния си вид.

¹⁷ <http://ec.europa.eu/transport/modes/maritime/seafarers/doc/2011-06-09-tfmec.pdf>.

¹⁸ MRAG, *Preparatory study for an impact assessment concerning a possible revision of the current exclusions of seafaring workers from the scope of EU social legislation* („Подготвително проучване за оценка на въздействието относно евентуалното преразглеждане на действащите разпоредби за изключване на работниците морски лица от приложното поле на социалното законодателство на ЕС“), декември 2010 г.

Тенденциите сочат, че броят на морските лица от Европа вероятно ще продължи да намалява, като все повече работни места на борда на европейските плавателни съдове ще бъдат заемани от персонал от трети държави.

Вариант на политика № 2: Възможност за дерогация, при условие че се гарантира равностойно ниво на закрила

Съгласно този вариант на политика безусловните изключения ще бъдат заменени от разпоредба, която дава възможност на държавите членки да се отклоняват от разпоредбите на директивата по отношение на морските лица, при условие че се гарантират степен на закрила, равностойна на тази в директивите, и възможността работниците и служителите ефективно да се ползват от тази закрила.

Този вариант би дал възможност за съобразяването на нормативната уредба със спецификата на морския сектор, и по-специално с отдалечеността на работниците от седалището на дружеството за много продължителни периоди, но в същото време ще продължи да изисква от държавите членки да гарантират, ако не практическите условия за прилагане на закрилата, то поне същността на закрилата.

Вариант на политика № 3: Премахване на изключенията във всички директиви

Този вариант на политика ще се основава на хипотезата, че според първоначалния замисъл всички директиви е трябвало да обхванат всички сектори на дейност и че изключването на морските лица е неоснователно.

Вариант на политика № 4: Адаптиране на правилата към особеностите на сектора

Този вариант би довел до приемането на материалноправни норми, чиято цел е правните текстове да бъдат адаптирани към особеностите на морския сектор. Например, в морския сектор закупуването и продажбата на плавателни съдове са обичайна практика. На този силно конкурентен пазар приемането на норми не следва да поставя установилия се в ЕС продавач на плавателен съд в конкурентно неизгодно положение.

В зависимост от конкретната директива може да се наложи да бъдат въведени специални разпоредби относно избираемостта като представител на работниците или относно прилагането на общи правила към продажбата на плавателен съд.

Класирането на вариантите на политика бе направено поотделно за всяка директива, тъй като най-добрият подход може да е различен за отделните директиви. Действително, предпочитаният вариант за тази инициатива би представлявал комбинация от четири различни варианти на политика, в зависимост от конкретната директива:

- Вариант на политика № 3 (премахване на изключенията) за Директивата относно неплатежоспособността;

- Вариант на политика № 3 (премахване на изключенията) за Директивата за европейския работнически съвет;
- Вариант на политика № 2 (равностойно ниво на закрила) за Директивата относно информирането и консултирането;
- Вариант на политика № 4 (специални разпоредби) за Директивата относно колективните уволнения;
- Вариант на политика № 4 (специални разпоредби) за Директивата относно прехвърлянето на предприятия;
- Вариант на политика № 1 (непредприемане на действия) за Директивата относно командироването на работници.

Що се отнася до класирането на вариантите на политика, настоящото предложение е в съответствие със заключенията от доклада за оценка на въздействието.

Въздействието на настоящата инициатива върху МСП, основно малките предприятия и микропредприятията, е ограничено, тъй като малките предприятия и микропредприятията вече са изключени от приложното поле на по-голямата част от директивите.

3. ПРАВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

С настоящото предложение се внасят изменения в пет действащи директиви. По-конкретно, с него се признава безусловното право на информиране и консултиране на работниците морски лица във всички директиви, които преди са допускали изключения и дерогации по отношение на това право (Директива за европейските работнически съвети, Директива относно информирането и консултирането, Директива относно колективните уволнения, Директива относно прехвърлянето на предприятия).

Процедурите за информиране и консултиране на работниците допринасят за подобряване на корпоративното управление и за намаляване на отрицателните последици от внезапното реструктуриране. Дружествата ще извлекат полза от доброто предоставяне на служителите и на работниците на информация за стратегията на дружеството и мотивите за определени решения, особено в периоди на промяна, без значителни разходи за работодателя.

С настоящото предложение се признават също така и други права, при отчитане на спецификата на сектора (премахване в някои специфични случаи на периодите между уведомяването за намерението да се пристъпи към колективни уволнения и ефективното уволнение в Директивата за колективните уволнения или премахване на прехвърлянето на трудовия договор/трудовете правоотношение в Директивата относно прехвърлянето на предприятия).

С оглед на вида на измененията, на техния секторен характер и на принципа на процесуална икономия, за предпочитане е директивите да бъдат изменени посредством една-единствена директива.

Правно основание

С настоящото предложение се внасят изменения в пет действащи директиви: директиви 2008/94/ЕО, 2009/38/ЕО, 2002/14/ЕО, 98/59/ЕО и 2001/23/ЕО. Три от тези директиви са приети на основание член 153 от ДФЕС (предишен член 137 от ДЕО): 2009/38/ЕО, 2002/14/ЕО и 2008/94/ЕО. Правните основания на директиви 98/59/ЕО и 2001/23/ЕО са съответно член 100 от ДЕО и член 94 от ДЕО (съответстващ на сегашния член 115 от ДФЕС).

Въпреки различните правни основания на директивите, които се изменят, предвид тяхното съдържание е ясно, че всички те служат да подкрепят и допълват дейностите на държавите членки в областите, изброени в член 153, параграф 1 от ДФЕС, с което да способстват за постигане на целите на социалната политика на Съюза.

Поради това член 153, параграф 2 от ДФЕС представлява подходящото правно основание за едно-единствено предложение за изменение на гореспоменатите пет директиви.

Субсидиарност и пропорционалност

Настоящото предложение се отнася до изменението на пет директиви. Това изменение може да бъде направено единствено на равнище ЕС чрез директива или поредица от директиви за изменение на действащите актове.

Инициативата се отнася до сектор, в който е налице силна международна конкуренция и в който голяма част от ангажираната работна ръка на плавателни съдове на една държава членка са граждани на други държави членки или на трети държави. Поради това избраните варианти на политиката бяха внимателно разгледани с оглед на въздействието им върху сектора от гледна точка на конкурентоспособността и разходите.

Предвид факта, че сегашната правна ситуация води до неравностойно третиране на една и съща категория работници в различни държави членки в зависимост от това, дали те прилагат или не освобождаванията и дерогациите, които действащото законодателство допуска, една инициатива на ЕС би гарантирала по-голяма равнопоставеност — поне що се отнася до плавателни съдове, плаващи под знамето на държава членка.

Предложеното решение цели да се избегне обременяването с прекомерни разходи и почива върху внимателен анализ за пропорционалност.

Избор на инструмент

Избраният инструмент е директива. Други инструменти не биха били подходящи. Целта е да бъдат изменени пет директиви, които понастоящем са в сила, а това може да бъде направено единствено посредством директива.

Подробно разяснение на разпоредбите на предложението

Изборът на вариант на политика, въведен с описаните по-долу разпоредби, е в съответствие със заключенията от оценката на въздействието¹⁹, направена от Комисията за всяка една от директивите (съгласно разясненията, дадени в точка 2.2 по-горе).

Член 1

Този член предвижда заличаването на член 1, параграф 3, буква б) от Директива 2008/94/ЕО. По този начин се премахва възможността за изключване на рибарите, получаващи заплащане под формата на дялово участие в риболова, от приложното поле на Директивата относно неплатежоспособността.

Член 2

Съгласно член 2 се заличава член 1, параграф 7 от Директива 2009/38/ЕО. По този начин екипажите на търговския флот вече попадат в приложното поле на разпоредбите на Директивата за европейския работнически съвет.

Член 3

С този член се изменя член 3, параграф 3 от Директива 2002/14/ЕО с цел да се поясни, че държавите членки могат да ползват дерогация от общите разпоредби на директивата само ако са гарантирани равностойно равнище на защита и ефективното му упражняване от страна на засегнатите работници и служители.

Член 4

С този член се внасят четири изменения в Директива 98/59/ЕО.

С първото изменение чрез позоваване на Директива 2001/23/ЕО се вмъква определението за „прехвърляне“.

С второто изменение се заличава член 1, параграф 2, буква в), като по този начин екипажите на морски кораби се включват в приложното поле на Директивата относно колективните уволнения.

С третото изменение се пояснява, че уведомлението, предвидено в член 3, параграф 1 от Директивата, следва винаги да се подава до компетентния орган на държавата на знамето. Това пояснение е необходимо заради потенциалното паралелно съществуване на трудови договори, които се подчиняват на различни национални законодателства.

С четвъртото изменение се вмъква нова разпоредба, според която държавите членки могат да предоставят на компетентния държавен орган правото на частична или пълна дерогация от разпоредбите относно периода между уведомяването за намерението да се пристъпи към колективни уволнения и ефективното уволнение, когато планираното колективно уволнение се извършва вследствие на прехвърляне, предмет на което са изключително един или повече плавателни съдове, или когато работодателят експлоатира само един плавателен съд. Ако държавите членки желаят да използват тази

¹⁹ Доклад за оценка на въздействието: SEC [...].

дерогация, те трябва да се консултират със социалните партньори при транспонирането на разпоредбата в своето законодателство. При това изменение се вземат под внимание особеностите на морския сектор. Прилагането на разпоредбата относно периода между уведомяването за намерението да се пристъпи към колективни уволнения и ефективното уволнение на силно конкурентния пазар за закупуване и продажба на плавателни съдове би поставило продавача от ЕС в неизгодно положение от гледна точка на конкурентоспособността. В нея освен това се предвиждат мерки за облекчаване на процедурата за дружества, които експлоатират само един плавателен съд.

Следва да се подчертае, че в случай на продажба, засягаща изключително един или повече плавателни съдове, или в случай на работодател, който експлоатира един плавателен съд, предвиденото в член 2 задължение за информирание и консултиране продължава да се прилага.

Директивата продължава да се прилага в пълна степен при всички други обстоятелства, при които е предвидено колективното уволнение на членовете на екипажа на даден плавателен съд.

Член 5

Сегашният член 1, параграф 3 от Директива 2001/23/ЕО се отменя. Директивата става приложима в пълна степен спрямо морските кораби, регистрирани в държава членка и/или плаващи под знамето на държава членка, независимо къде се намират. Предвид особеностите на морския сектор обаче държавите членки могат, след консултации със социалните партньори, да дерогират от разпоредбите на глава II от директивата, в случай че прехвърлянията засягат изключително един или повече морски кораби или че предприятието или стопанската дейност, които се прехвърлят, експлоатират само един морски кораб. Като следствие от това в случаите на прехвърляния, засягащи изключително плавателни съдове, и в случая с предприятие, което експлоатира само един плавателен съд, се прилагат като минимум разпоредбите на Директивата относно информиранието и консултирането.

Плавателните съдове попадат в пълна степен в приложното поле на директивата, когато представляват един от прехвърляните активи.

Член 6

Член 6 съдържа клауза за запазване на равнището на защита. С нея се цели да се съхранят онези права на работниците, попадащи в приложното поле на предложението, които са били признати от държавите членки преди неговото влизане в сила.

Член 7

Член 7 съдържа клауза за извършване на преглед. С нея се цели да се проследи въвеждането и прилагането в държавите членки на членове 4 и 5 от директивата, по-специално във връзка с два въпроса — смяната на знамето и нивото на заетост на морските лица в ЕС.

Член 8

С цел да се отчетат разликите между държавите членки във връзка с характера на морския сектор, както и степента, до която морските лица са включени в обхвата на националните трудови законодателства, в член 8 се предвижда преходен период от 5 години.

Членове 9 и 10

Това са стандартни разпоредби относно влизането в сила и адресатите на директивата.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Предложението няма отражение върху бюджета на Съюза.

5. ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ

ТАБЛИЦА НА СЪОТВЕТСТВИЕТО

От държавите членки се изисква да съобщят на Комисията текста на националните разпоредби, с които се транспонира директивата. От тях обаче не се изисква да представят таблица на съответствието.

ЕВРОПЕЙСКО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО

Предложеният акт урежда материя, свързана с Европейското икономическо пространство (ЕИП), поради което действието му следва да обхване ЕИП.

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

относно морските лица за изменение на директиви 2008/94/ЕО, 2009/38/ЕО, 2002/14/ЕО, 98/59/ЕО и 2001/23/ЕО

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 153, параграф 2 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет²⁰,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите²¹,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

- (1) Съгласно член 153 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) Европейският парламент и Съветът в съответствие с обикновената законодателна процедура могат да приемат посредством директиви минимални изисквания, които следва да бъдат приложени постепенно, с цел подобряване на условията на труд, закрила на работниците при прекратяване на трудовия договор, по-добро информиране и консултиране на работниците, както и подобряване на работната среда, за да се защитят здравето и безопасността на работниците. Тези директиви трябва да избягват налагането на административни, финансови и правни ограничения по начин, който би попречил на създаването и развитието на малки и средни предприятия.
- (2) Директива 2008/94/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2008 г. относно закрилата на работниците и служителите в случай на неплатежоспособност на техния работодател²², Директива 2009/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 май 2009 г. за създаване на европейски работнически съвет или на процедура за информиране и консултации с

²⁰ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

²¹ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

²² ОВ L 283, 28.10.2008 г., стр. 36.

работниците и служителите в предприятия с общностно измерение и групи предприятия с общностно измерение²³, Директива 2002/14/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2002 г. за създаване на обща рамка за информиране и консултиране на работниците и служителите в Европейската общност²⁴, Директива 98/59/ЕО на Съвета от 20 юли 1998 г. за сближаване на законодателствата на държавите членки в областта на колективните уволнения²⁵ и Директива 2001/23/ЕО на Съвета от 12 март 2001 г. относно сближаването на законодателствата на държавите членки във връзка с гарантирането на правата на работниците и служителите при прехвърляне на предприятия, стопански дейности или части от предприятия или стопански дейности²⁶ изключват работниците морски лица от приложното си поле или дават възможност на държавите членки за такова изключване.

- (3) Доколкото съществуването и/или възможността за въвеждане на изключвания не са обосновани от обективни причини, те следва да бъдат премахнати.
- (4) В настоящата директива се зачитат основните права и се съблюдават принципите, залегнали в Хартата на основните права на Европейския съюз, и по-специално правото на информиране и консултиране в предприятието (член 27) и правото на справедливи и равни условия на труд (член 31), в съответствие с изискването на член 6 от Договора за Европейския съюз. Настоящата директива трябва да се прилага в съответствие с тези права и принципи. Наличието на изключвания и/или възможността за въвеждането им обаче могат да възпрепятстват или да ограничат възможността работниците морски лица да се ползват в пълна степен от правото си на информиране и консултиране, както и от правото си на условия на труд, гарантиращи опазване на здравето и безопасността на работниците и зачитане тяхното достойнство — и двете закрепени в Хартата на основните права на Европейския съюз.
- (5) Сегашната правна ситуация води до неравностойно третиране на една и съща категория работници в различни държави членки в зависимост от това дали последните прилагат или не освобождаванията и дерогациите, които действащото законодателство допуска. Значителен брой държави членки са използвали изключванията в ограничена степен.
- (6) На 10 октомври 2007 г. Комисията представи своето виждане за интегрирана морска политика за Европейския съюз, т.нар. „Синя книга“²⁷. Това нейно виждане се основава на разбирането, че всички въпроси, имащи отношение към океаните и моретата на Европа, са взаимосвързани и че морските политики трябва да бъдат развивани с общи усилия, ако искаме да доведат до желаните резултати.
- (7) В „Синята книга“²⁸ се подчертава, че е необходимо да се увеличи броят и повиши качеството на свързаните с мореплаването работни места за

²³ ОВ L 122, 16.5.2009 г., стр. 28.

²⁴ ОВ L 80, 23.3.2002 г., стр. 29.

²⁵ ОВ L 225, 12.8.1998 г., стр. 16.

²⁶ ОВ L 82, 22.3.2001 г., стр. 16.

²⁷ COM(2007) 575 окончателен от 10 октомври 2007 г.

²⁸ COM(2007) 575 окончателен от 10 октомври 2007 г.

европейските граждани и че е важно да се подобрят условията на труд на корабите.

- (8) В съответствие с член 154, параграф 2 от ДФЕС Комисията проведе консултации със социалните партньори на европейско равнище относно възможната насоченост на действията на Съюза в тази област.
- (9) С оглед на технологичния напредък през последните години, особено в сферата на комуникационните технологии, изискванията във връзка с информирането и консултирането следва да бъдат осъвременени.
- (10) Правата на морските лица, обхванати от настоящата директива, които са признати от държавите членки в националното им законодателство за транспониране на директиви 2008/94/ЕО, 2009/38/ЕО, 2002/14/ЕО, 98/59/ЕО и/или 2001/23/ЕО, следва да се зачитат.
- (11) Настоящата директива допринася за постигането на целите, посочени в член 151 от ДФЕС.
- (12) Поради това е целесъобразно да се изменят директивите в областта на трудовото законодателство, от чието приложно поле са изключени морските лица или които дават възможност за дерогации, които не са обосновани от обективни причини.
- (13) Доколкото целта на настоящата директива не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки и поради обхвата и последиците от действието съответно може да бъде по-добре постигната на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигане на тази цел,

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Член 1

Изменение на Директива 2008/94/ЕО

Член 1, параграф 3 се заменя със следното:

„3. Когато такива разпоредби вече се прилагат в националното им законодателство, държавите членки могат да продължат да изключват от обхвата на настоящата директива домашните прислужници, наети от физическо лице.“

Член 2

Изменение на Директива 2009/38/ЕО

Директива 2009/38/ЕО се изменя, както следва:

В член 1 параграф 7 се заличава.

Член 3
Изменения на Директива 2002/14/ЕО

Директива 2002/14/ЕО се изменя, както следва:

Член 3, параграф 3 се заменя със следното:

„3. Държавите членки могат да дерогират от настоящата директива чрез въвеждане на специални разпоредби, приложими по отношение на екипажите на морските кораби за далечно плаване, при условие че тези специални разпоредби гарантират равностойно равнище на защита на правото на информиране и консултиране и ефективното му упражняване от съответните работници и служители.“

Член 4
Изменения на Директива 98/59/ЕО

Директива 98/59/ЕО се изменя, както следва:

(1) Член 1 се изменя, както следва:

а) В параграф 1 се добавя следната буква в):

„в) „прехвърляне“ се тълкува по смисъла на Директива 2001/23/ЕО.“

б) В член 1, параграф 2 се заличава буква в).

(2) В член 3, параграф 1 се вмъква нова втора алинея:

„Когато планираното колективно уволнение засяга членове на екипажа на морски кораб, уведомлението се подава до компетентния орган на държавата на знамето, под което плава корабът.“

(3) В член 4 се вмъква следният параграф 1а:

„1а. Когато планираните колективни уволнения на членове на екипаж се извършват във връзка с прехвърляне на морски кораб или произтичат от такова прехвърляне, държавите членки могат, след консултации със социалните партньори, да предоставят на компетентния държавен орган правото на пълна или частична дерогация от срока по параграф 1 при следните обстоятелства:

а) предмет на прехвърлянето са изключително един или повече морски кораби;

б) работодателят експлоатира само един морски кораб.“

Член 5
Изменения на Директива 2001/23/ЕО

Директива 2001/23/ЕО се изменя, както следва:

Член 1 се изменя, както следва:

(1) Параграф 2 се заменя със следното:

„2. Настоящата директива се прилага, без да се засягат разпоредбите на параграф 3, в случаите и доколкото прехвърляното предприятие, стопанска дейност или прехвърляната част от предприятие или стопанска дейност се намира в териториалния обхват на Договора.“

(2) Параграф 3 се заменя със следното:

„3. Настоящата директива се прилага към прехвърлянето на морски кораб, регистриран в държава членка и/или плаващ под знамето на държава членка, който представлява предприятие, стопанска дейност или част от предприятие или стопанска дейност по смисъла на настоящата директива, дори ако не се намира в териториалния обхват на Договора.“

(3) Добавя се следният параграф 4:

„4. Държавите членки могат, след консултации със социалните партньори, да предвидят, че глава II от настоящата директива не се прилага при следните обстоятелства:

- а) предмет на прехвърлянето са изключително един или повече морски кораби;
- б) предприятието или стопанската дейност, които се прехвърлят, експлоатират само един морски кораб.“

Член 6

Прилагането на настоящата директива в никакъв случай не представлява основание за намаляване на общото равнище на закрила на обхванатите от нея лица, което вече е осигурено от държавите членки в областите, уредени с директиви 2008/94/ЕО, 2009/38/ЕО, 2002/14/ЕО, 98/59/ЕО и/или 2001/23/ЕО.

Член 7

Комисията, като се консултира с държавите членки и със социалните партньори на равнището на Съюза, представя на Европейския парламент и на Съвета доклад относно въвеждането и прилагането на членове 4 и 5 от настоящата директива, не по-късно от 2 години от датата, посочена в член 8.

Член 8

1. Държавите членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива, не по-късно от 5 години от датата на влизане в сила на настоящата директива. Държавите членки незабавно съобщават на Комисията текстовете на тези разпоредби.

Когато държавите членки приемат законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условието и редът на позоваване се определят от държавите членки.

2. Държавите членки съобщават на Комисията текстовете на основните разпоредби от националното законодателство, които приемат в областта, уредена с настоящата директива.

Член 9

Настоящата директива влиза в сила в деня след деня на публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 10

Адресати на настоящата директива са държавите членки.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Европейския парламент
Председател

За Съвета
Председател